

***Raport z analizy oddziaływania ekonomicznego efektów
bezpośrednich, pośrednich i indukowanych
dla festiwalu Audioriver w Płocku***

Autor analizy:

dr hab. Rafał Kasprzak, prof. SGH

Instytut Zarządzania

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Cel i zakres badania	3
1. Efekty bezpośrednie	4
1.1. Kalkulacja wydatków pieniężnych generowanych przez Festiwal	4
1.2. Kalkulacja współczynnika wyciekania.....	4
1.3. Kalkulacja wydatków pieniężnych generowanych przez osoby odwiedzające Festiwal.....	5
1.3.1. Wydatki związane z dojazdem na teren Festiwalu przez turystów.....	5
1.3.2. Wydatki poniesione przez rezydentów związane z uczestnictwem w Festiwalu.....	6
1.3.3. Wydatki poniesione przez turystów związane z uczestnictwem w Festiwalu	6
1.3.4. Oszacowanie liczby osób uczestniczących w Festiwalu	10
2. Efekty pośrednie.....	11
2.1. Publikacje w mediach	11
2.2. Świadczenia reklamowe	11
3. Efekty indukowane	12
Wnioski.....	15
Bibliografia.....	17

Cel i zakres badania

Zrealizowany projekt podejmuje próbę zdefiniowania a następnie obliczenia efektu ekonomicznego Festiwalu Audioriver zorganizowanego w Płocku w okresie 28-30 lipca 2017 r. w Płocku (dalej zwany: Festiwalem).

W trakcie badania przyjęto założenie, iż realizacja Festiwalu z ekonomicznego punktu widzenia generuje trzy rodzaje efektów:

1. Efekty bezpośrednie;
2. Efekty pośrednie;
3. Efekty indukowane.

Celem badania było zatem zidentyfikowanie oraz oszacowanie na podstawie istniejących danych źródłowych oraz danych otrzymanych od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego trzech rodzajów efektów:

1. Efekty bezpośrednie

Efekty bezpośrednie to ekonomiczne oddziaływanie Festiwalu oszacowane jako suma wydatków organizatora (pomniejszona o współczynnik wyciekania), oraz wydatki osób uczestniczących w Festiwalu.

Współczynnik wyciekania - istotnym problemem związanym z szacowaniem efektów bezpośrednich jest tzw. problem wyciekania, który oznacza, że część wydatków bezpośrednich jest ponoszona poza obszarem powiatu, w którym był organizowany Festiwal. Współczynnik wyciekania w raporcie został oszacowany na podstawie danych otrzymanych od Organizatora.

2. Efekty pośrednie

Efekty pośrednie zostały obliczone jako ekwiwalent reklamowy Festiwalu.

3. Efekty indukowane

Poziom efektów indukowanych został oszacowany jako iloczyn: sumy efektów bezpośrednich i mnożnika keynesowskiego.

Zrealizowany projekt badawczy pozwolił oszacować efekt ekonomiczny Festiwalu.

Efektom ekonomicznym jest skumulowany zasób finansowy, który pojawił się w regionie w związku z organizacją i realizacją Festiwalu i który jest podawany w zł. Jest to suma efektów bezpośrednich oraz efektów indukowanych.

Raport powstał na podstawie danych otrzymanych od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

1. Efekty bezpośrednie

Efekty pośrednie to ekonomiczne oddziaływanie Festiwalu oszacowane jako suma wydatków organizatora (pomniejszona o współczynnik wyciekania), oraz wydatki osób uczestniczących w Festiwalu.

1.1. Kalkulacja wydatków pieniężnych generowanych przez Festiwal

Łączny poziom wydatków poniesionych przez organizatora Festiwalu w związku z jego realizacją wynosił:

- Wydatki brutto 6.070.799,81 zł, w tym VAT 534.830,59 zł.¹

W ujęciu rodzajowym kosztów wydatki kształtują się następująco:

Tabela 1. Struktura wydatków organizatora Festiwalu

Rodzaj wydatku	Kwota brutto	w %
Technika	2 024 797,22	33,35
Ochrona	319 185,00	5,26
PR i Marketing	381 815,59	6,29
Transport lotniczy	176 800,00	2,91
Transport krajowy	91 800,00	1,51
Hotele	287 952,00	4,74
Dzierżawa nieruchomości	18 450,00	0,30
Artyści	2 770 000,00	45,64
Ogółem	6 070 799,81	100,00

Źródło: dane organizatora Festiwalu.

1.2. Kalkulacja współczynnika wyciekania

Istotnym problemem związanym z szacowaniem efektów bezpośrednich jest tzw. problem wyciekania przychodów, który oznacza, że część wydatków bezpośrednich jest ponoszona poza obszarem powiatu, w którym był organizowany Festiwal.

Współczynnik wyciekania został oszacowany na podstawie listy wydatków Festiwalu przedstawionej przez Organizatora zawierającej kwoty i lokalizację odbiorców poszczególnych wydatków. Otrzymane zestawienie nie pozwalało na zidentyfikowanie konkretnego odbiorcy wydatku, tylko na lokalizację jego siedziby z dokładnością do Miasta. W oparciu o to zestawienie obliczono jaki udział w całości wydatków miały wydatki poniesione na terenie powiatu, w którym został zrealizowany Festiwal, na terenie województwa, w którym został zrealizowany Festiwal oraz na terenie innych województw i poza granicami Polski (Tabela 2.).

Tabela 2. Kalkulacja współczynnika wyciekania

Wydatki organizatora ponoszone na terenie:	w %
województwa, w którym był realizowany Festiwal	33,15
powiatu, w którym był realizowany Festiwal	4,68
pozostałych województw	17,34
poza granicami Polski	44,83

Źródło: obliczenia własne.

¹ Na podstawie danych organizatora Festiwalu.

1.3. Kalkulacja wydatków pieniężnych generowanych przez osoby odwiedzające Festiwal

Analiza poziomu wydatków osób odwiedzających Festiwal została przygotowana na podstawie danych zebranych podczas badania ankietowego przeprowadzonego wśród osób odwiedzających Festiwal.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w trakcie koncertów odbywających się w ramach Festiwalu przez ankietorów. Wzięło w nim udział 446 respondentów, spośród których 39 było mieszkańcami Płocka (rezydenci) a 407 osób było przyjezdnymi (turyści), w tym 28 osób spoza Polski. Dla 90,67% turystów Festiwal był głównym powodem przyjazdu do Płocka. W grupie respondentów kobiety stanowiły 46,86%.

Respondenci zostali poproszeni o podanie informacji o następujących grupach wydatków:

1. Wydatki związane z dojazdem i powrotem na teren Festiwalu (pytanie skierowane do osób spoza Płocka).
2. Wydatki związane z uczestnictwem w Festiwalu od momentu przybycia na Festiwal do dnia przeprowadzenia badania² uwzględniające wydatki na:
 - a. Przejazdy w Płocku (taksówki i transport publiczny);
 - b. Noclegi (pytanie skierowane do osób spoza Płocka);
 - c. Wydatki na terenie Festiwalu;
 - d. Wydatki poza terenem Festiwalu, w skład których wchodziły wydatki na:
 - i. zakup żywności w restauracjach, barach i innych punktach gastronomicznych,
 - ii. zakup artykułów spożywczych i napojów bezalkoholowych,
 - iii. zakup napojów alkoholowych,
 - iv. zakup papierosów,
 - v. inne wydatki związane z pobytem na Festiwalu;
3. Wydatki związane z pobytem na terenie Festiwalu podczas koncertów organizowanych w nocy z soboty (29.07.2017) na niedzielę (30.07.2018);
4. Wydatki związane z pobytem na terenie Festiwalu w niedzielę (30.07.2018);
5. Wydatki związane z pobytem poza terenem Festiwalu w niedzielę (30.07.2017).

Struktura wydatków w ramach poszczególnych ich kategorii kształtuje się następująco.

1.3.1. Wydatki związane z dojazdem na teren Festiwalu przez turystów

Wśród 407 respondentów (turyistów) tylko 18 zadeklarowało przyjazd innym niż samochód środkiem transportu.

Statystyki opisowe rozkładu deklarowanych wydatków na dojazd respondentów przedstawiono w Tabeli 3.

² Badanie przeprowadzono w sobotę 29 lipca 2017 roku.

Tabela 3. Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków na dojazd i powrót z Festiwalu (N=407)

Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków respondentów	Samochód osobowy	Transport publiczny – pociąg/autobus	Inny środek transportu
Średnia	92,92	26,08	13,13
Pierwszy kwartyl	12,50	0,00	0,00
Mediana	60,00	0,00	0,00
Trzeci kwartyl	140,00	0,00	0,00
Odchylenie standardowe	106,10	120,13	107,24
Wariancja	10 986,65	13 253,34	10 533,04
Współczynnik zmienności	1,14	4,61	8,17
Rozstęp międzykwartylowy	127,50	0,00	0,00
Współczynnik skośności	3,01	8,35	16,08

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

Rozkład każdej z kategorii wydatków charakteryzuje się bardzo silnym zróżnicowaniem, co oznacza, iż wartość średnia może wprowadzać w błąd, ze względu na nierównomierny rozkład wyników (wydatków). W związku z tym na potrzeby dalszych analiz zdecydowano się przyjąć wartość mediany.

W związku z tym, na potrzeby dalszych analiz przyjęto, iż wydatki związane z dojazdem i powrotem z terenu Festiwalu uczestnika wynoszą 60,00 zł.

1.3.2. Wydatki poniesione przez rezydentów związane z uczestnictwem w Festiwalu

Analizę rozkładu deklarowanych wydatków przeprowadzono dla 39 respondentów.

Statystyki opisowe rozkładu deklarowanych wydatków poniesionych w związku z uczestnictwem w Festiwalu przez rezydentów przedstawiono w Tabeli 4.

Rozkład każdej z kategorii wydatków charakteryzuje się bardzo silnym zróżnicowaniem, co oznacza, iż wartość średnia może wprowadzać w błąd, ze względu na nierównomierny rozkład wyników (wydatków). W związku z tym na potrzeby dalszych analiz zdecydowano się przyjąć wartości mediany.

W związku z tym, na potrzeby dalszych analiz przyjęto, iż wydatki poniesione przez rezydenta w związku z uczestnictwem w Festiwalu wynoszą 310 zł/osobę. Jest to suma median dla poszczególnych kategorii wydatków.

1.3.3. Wydatki poniesione przez turystów związane z uczestnictwem w Festiwalu

W badaniu wzięło udział 407 respondentów deklarujących przyjazd spoza miejsca realizacji Festiwalu. W oparciu o zebrany materiał empiryczny poddano analizie rozkładu dla poszczególnych kategorii wydatków. Statystyki opisowe rozkładu poszczególnych kategorii wydatków przedstawiono w Tabeli 5.

Analiza rozkładu poszczególnych kategorii wydatków wskazuje, że charakteryzują się one bardzo silnym zróżnicowaniem, co oznacza, iż wartość średnia może wprowadzać w błąd właśnie ze względu na nierównomierny rozkład deklarowanych wydatków. W związku z tym na potrzeby dalszych analiz zdecydowano się przyjąć wartości mediany.

Zatem na potrzeby dalszych analiz przyjęto, iż wydatki poniesione przez turystę w związku z uczestnictwem w Festiwalu wynoszą 410 zł/osobę. Jest to suma median dla poszczególnych kategorii wydatków.

Tabela 4. Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków poniesionych przez rezydentów w związku z uczestnictwem w Festiwalu (N=39)

Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków respondentów	Wydatki poniesione od przyjazdu na Festiwal do dnia badania (sobota, 29.07.2017)							Przewidywana kwota wydatków w nocy z soboty na niedzielę	Przewidywana kwota wydatków w niedzielę na tereni	Przewidywana kwota wydatków w niedzielę w Płocku, poza terenem festiwalu
	Przejazdy w Płocku (taksówki/transport publiczny)	Wydatki na terenie festiwalu	Wydatki poza terenem Festiwalu							
			Restauracje, bary i inne punkty gastronomiczne	Zakup artykułów spożywczych i napojów bezalkoholowych	Zakup napojów alkoholowych	Zakup papierosów	Inne wydatki związane z pobytem na festiwalu (np. płyty, gadżety, ubrania)			
Średnia	10,41	122,03	51,92	20,64	86,72	18,05	10,77	118,36	55,64	40,77
Pierwszy kwartyl	0,00	50,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Mediana	0,00	100,00	30,00	10,00	35,00	15,00	0,00	100,00	10,00	10,00
Trzeci kwartyl	10,00	150,00	90,00	22,50	90,00	30,00	0,00	150,00	50,00	50,00
Odchylenie standardowe	21,19	122,09	64,25	31,46	145,81	19,99	37,85	85,27	105,49	72,83
Wariancja	460,77	15 297,50	4 236,34	1 016,03	21 819,31	410,21	1 470,45	7 462,45	11 419,97	5 444,13
Współczynnik zmienności	2,04	1,00	1,24	1,52	1,68	1,11	3,51	0,72	1,90	1,79
Rozstęp międzykwartyłowy	10,00	100,00	90,00	22,50	80,00	30,00	0,00	85,00	50,00	50,00
Współczynnik skośności	2,71	1,80	1,91	2,63	3,37	1,83	4,01	1,03	3,00	3,46

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych

Tabela 5. Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków poniesionych przez turystów w związku z uczestnictwem w Festiwalu (N=407)

Wybrane statystyki opisowe rozkładu wydatków respondentów	Wydatki poniesione od przyjazdu na Festiwal do dnia badania (sobota, 29.07.2017)								Przewidywana kwota wydatków w nocy z soboty na niedzielę	Przewidywana kwota wydatków w niedzielę na terenie	Przewidywana kwota wydatków w niedzielę w Płocku, poza terenem festiwalu
	Przejazdy w Płocku (taksówki/tran sport publiczny)	Noclegi	Wydatki na terenie festiwalu	Wydatki poza terenem Festiwalu							
				Restauracje, bary i inne punkty gastronomiczne	Zakup artykułów spożywczych i napojów bezalkoholowych	Zakup napojów alkoholowych	Zakup papierosów	Inne wydatki związane z pobytem na festiwalu (np. płyty, gadżety, ubrania)			
Średnia	15,48	127,29	175,58	93,48	44,10	75,91	19,95	21,79	126,10	30,75	22,79
Pierwszy kwartyl	0,00	0,00	60,00	30,00	10,00	11,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00
Mediana	0,00	70,00	100,00	60,00	30,00	50,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Trzeci kwartyl	20,00	132,50	200,00	100,00	50,00	100,00	30,00	0,00	150,00	50,00	42,50
Odchylenie standardowe	32,59	227,55	178,87	104,47	52,47	139,91	31,05	57,67	154,23	61,62	35,02
Wariancja	1 064,97	51 904,62	32 073,18	10 941,29	2 759,58	19 621,85	966,53	3 334,52	23 845,54	3 806,40	1 229,31
Współczynnik zmienności	2,11	1,79	1,02	1,12	1,19	1,84	1,56	2,65	1,22	2,00	1,54
Rozstęp międzykwartylowy	20,00	132,50	140,00	70,00	40,00	89,00	30,00	0,00	100,00	50,00	42,50
Współczynnik skośności	3,72	3,91	2,81	3,11	3,07	9,31	2,58	4,27	4,81	4,65	2,00

Źródło: obliczenia własne na podstawie badań ankietowych.

1.3.4. Oszacowanie liczby osób uczestniczących w Festiwalu

Na podstawie informacji uzyskanych od organizatora w Festiwalu uczestniczyło 29.500 osób. Biorąc pod uwagę strukturę próby jako reprezentację uczestników Festiwalu, na potrzeby dalszych analiz przyjęto, iż rezydenci stanowili 8,74% uczestników, a turyści stanowili 91,26% uczestników.

Tabela 6. Oszacowanie strumienia wydatków poniesionych przez osoby uczestniczące w Festiwalu

Wydatki osób uczestniczących w festiwalu:	Kwota w zł
Liczba osób uczestniczących w Festiwalu	29500
W tym % rezydentów	8,74%
W tym % turystów	91,26%
Kalkulacja wydatków rezydentów	
Liczba rezydentów uczestniczących w Festiwalu	2578
Poziom wydatków rezydentów związanych z uczestnictwem w Festiwalu	310,00
Łączna kwota wydana przez rezydentów w związku z uczestnictwem w Festiwalu	799 273,00
Kalkulacja wydatków turystów	
Liczba turystów uczestniczących w Festiwalu	26922
Poziom wydatków turystów związanych z uczestnictwem w Festiwalu	410,00
Poziom wydatków turystów związanych z dojazdem na Festiwal	60,00
Łączna kwota wydana przez turystów w związku z uczestnictwem w Festiwalu	12 653 199,00
Strumień wydatków generowanych przez osoby uczestniczące w Festiwalu	13 452 472,00

Źródło: obliczenia własne.

Na potrzeby dalszych analiz przyjmuje się, że powyższy strumień wydatków został zrealizowany na obszarze powiatu, w którym był realizowany Festiwal. Zakłada się bowiem, że uczestnicy Festiwalu ponosili swoje wydatki na obszarze powiatu, tj. Miasta Płock.

W związku z powyższym efekty bezpośrednie związane z realizacją Festiwalu wynoszą:

Tabela 7. Efekty bezpośrednie wygenerowane przez Festiwal

Wyszczególnienie		
Wydatki organizatora Festiwalu		6 070 799,81
Wydatki uczestników Festiwalu		13 452 472,00
Razem		19 523 271,81
Efekty bezpośrednie wygenerowane na obszarze		co stanowi % efektów
Województwa, w którym był realizowany Festiwal	15 749 055,57	47,35%
w tym powiatu, w którym był realizowany Festiwal	13 736 585,43	41,30%
Pozostałych województw	1 052 676,69	3,17%
Poza granicami Polski	2 721 539,55	8,18%

Źródło: obliczenia własne.

2. Efekty pośrednie

Efekty pośrednie zostały oszacowane na podstawie badania ekwiwalentu reklamowego dla słowa „Płock”.

2.1. Publikacje w mediach

Informacje o Audioriver z użyciem słowa „Płock” w różnych odmianach w okresie objętym analizą: 21.11.2016-15.09.2017.

<i>Medium</i>	<i>Liczba publikacji</i>	<i>Wartość materiału</i>
Prasa	170	2 077 662 zł
Internet	2105	2 219 478 zł
RTV	60	273 402 zł
Social Media	2522	991 662 zł
Suma	4857	5 562 204 zł

We wszystkich rodzajach mediów pojawiło się łącznie 4857 publikacji o Festiwalu, w których użyto nazwy Płock. Ich wartość opiewała na **5 562 204 zł**.

2.2. Świadczenia reklamowe

Świadczenia reklamowe u patronów medialnych.

<i>Medium</i>	<i>Łączna wartość świadczeń reklamowych</i>
Akivist	58 510
Hiro	63 000
CKM	75 000
JOY	63 000
K MAG	29 500
Co jest grane	30 000
TVP Kultura	4 760
Onet.pl	49 920
Muno.pl	18 500
Klubowa.pl	716 200
Multikino	622 250
4fun.TV	105 000
Gentleman	10 000
Polskapresse	92 000

Łączna suma świadczeń reklamowych wyniosła **1 937 640 zł**.

Łączna wartość efektów pośrednich wynosi 7.499.844,00 zł.

3. Efekty indukowane

Efekty indukowane można określić jako dodatkowe oddziaływanie środków wydatkowanych w związku z realizacją wydarzenia. Efekty indukowane to mnożnikowe oddziaływanie środków, które zostały przekazane do gospodarki w związku z organizacją Festiwalu. Środki finansowe wydatkowane w związku z realizacją Festiwalu zostaną przez podmioty, które je otrzymały wykorzystane do zakupu dóbr i usług, co spowoduje wzrost dochodów i zatrudnienia osób i organizacji z nimi współpracujących. Można zatem powiedzieć, że z punktu widzenia gospodarki wydatkowanie środków przez organizatora i uczestników festiwalu wywoła określone skutki dla systemu gospodarczego.

Poziom efektów indukowanych (EI) można obliczyć jako iloczyn: sumy efektów pośrednich i mnożnika keynesowskiego, który przyjmuje postać:

$$k = \frac{1}{1-MPC(1-t)} \quad 3$$

Gdzie:

$$MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y} \quad 4$$

Zastosowanie mnożnika keynesowskiego w powyższej formule wymaga przyjęcia kilku istotnych założeń⁵, należą do nich w szczególności (1) założenie o stałości cen i płac w sytuacji niepełnego wykorzystania czynników produkcji, (2) założenie, że możliwe jest funkcjonowanie gospodarki, której produkcja faktyczna jest niższa od potencjalnej, (3) założenie o istnieniu przy obecnym poziomie płac i cen niewykorzystanych mocy wytwórczych; (4) założenie, że czynniki ograniczające produkcję leżą po stronie popytu oraz (5) założenie o zamkniętej gospodarce, czyli, że wzrost popytu nie zostanie subsydiowany wzrostem importu.

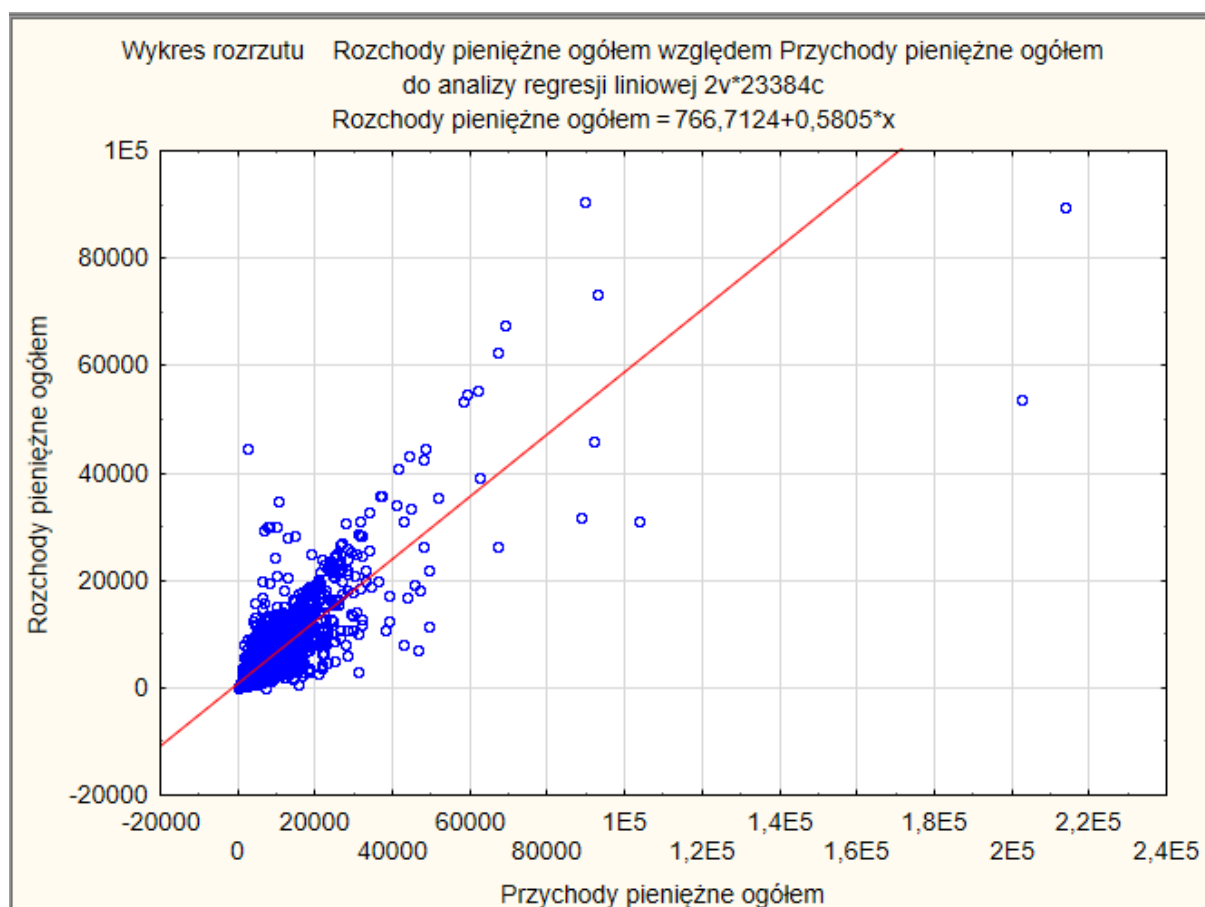
Wartość MPC została obliczona na podstawie analizy Budżetów Gospodarstw Domowych GUS 2015. Na potrzeby obliczania krańcowej skłonności do konsumpcji dla gospodarstwa domowego oszacowano regresję liniową rozchodów w stosunku do przychodów dla gospodarstw domowych objętych badaniem przez GUS.

³ MPC – krańcowa skłonność do konsumpcji, t – efektywna stopa podatkowa.

⁴ dC- przyrost konsumpcji (wydatków konsumpcyjnych), dY- przyrost dochodu.

⁵ Szerzej o założeniach mnożnika keynesowskiego i metodyce jego oszacowania patrz m.in. Samuelson Nordhaus 2007.

Wykres 1. Wyliczenie krańcowej skłonności do konsumpcji na potrzeby oszacowania mnożnika keynesowskiego

		Podsumowanie regresji zmiennej zależnej: Rozchody pieniężne ogółem (do analizy regresji liniowej)			
		R= ,83280768 R^2= ,69356864			
		F(1,15276)=34575, p<0,0000 Błąd std. estymacji: 1843,3			
N=15278		b	Bł. std. z b	t(15276)	p
W. wolny		766,7124	21,04511	36,4319	0,00
Przychody pieniężne ogółem		0,5805	0,00312	185,9443	0,00

Oszacowana przez program STATISTICA (StatSoft, Inc. (2012). STATISTICA (data analysis software system), version 12. www.statsoft.com.)

Źródło: obliczenia własne.

Na podstawie analizy regresji obliczono zależność (współczynnik regresji) pomiędzy rozchodami pieniężnymi ogółem a przychodami pieniężnymi ogółem gospodarstw domowych, który wynosi 0,5805.

Biorąc pod uwagę fakt, iż współczynnik korelacji Pearsona ($R = 0,83$) wskazuje na bardzo silną zależność a współczynnik determinacji liniowej ($R^2 = 69\%$) wskazuje na stosunkowo dobre dopasowanie wybranej funkcji liniowej w modelu i uwzględniając, iż oba parametry liniowej funkcji regresji są statystycznie istotne ($p = 0,000 < \alpha = 0,05$) można stwierdzić, że obliczony parametr może zostać wykorzystany do dalszych analiz.

W związku z tym przyjmuje się, że:

$$MPC = 0,5805$$

Poziom efektywnej stopy podatkowej uzyskano na podstawie informacji dotyczących rozliczenia podatku dochodowego przedstawionych przez Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych.

Tabela 8. Wyliczenie efektywnej stopy podatkowej na potrzeby oszacowania mnożnika keynesowskiego

Przedziały dochodów w zł	Obciążenie dochodu do opodatkowania w %		Różnica obciążenia w pkt proc. (2 – 3)
	nominalne	efektywne	
1	2	3	4
do 85 528	15,77	7,35	8,42
powyżej 85 528	22,94	15,55	7,39
Ogółem	16,78	8,51	8,27

Za: Informacja dotycząca rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2015 rok, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych, s.14.

Wartość $t = 0,1678$

Reasumując:

Mpc	0,5805
T	0,1678
1-t	0,8322
$mpc \cdot (1-t)$	0,4831
$1-mpc \cdot (1-t)$	0,5169
$1/[1-mpc \cdot (1-t)]$	1,9346

Wartość mnożnika na potrzeby dalszych obliczeń wynosi zatem 1,9346.

W związku z powyższym poziom efektów indukowanych (EI) wynosi dla badanego Festiwalu:

Tabela 9. Efekty indukowane wygenerowane przez Festiwal

Efekty indukowane wygenerowane na obszarze	
Województwa, w którym był realizowany Festiwal	30 467 817,51
w tym powiatu, w którym był realizowany Festiwal	26 574 531,81
Pozostałych województw	2 036 487,91

Źródło: obliczenia własne.

Wnioski

Wydarzenie kulturalne jakim był analizowany Festiwal można rozpatrywać z kilku punktów widzenia. Niewątpliwie kluczowym i najważniejszym jest jego wymiar artystyczny oraz wygenerowana wartość kulturowa, która powstała dzięki unikalnemu pomysłowi organizatorów, zaangażowaniu Twórców uczestniczących w Festiwalu oraz aktywności jego uczestników. Jednakże poza tą wartością kulturową Festiwal z punktu widzenia gospodarki regionu stanowi ważny czynnik stymulujący lokalny system ekonomiczny. Wydarzenie kulturalne generuje bowiem zasób finansowy, który pojawia się w regionie w związku z jego realizacją. Zarówno organizator festiwalu, jak i jego uczestnicy płacą za zakup określonych dóbr i usług zasilając różne organizacje i osoby fizyczne. Z ekonomicznego punktu widzenia tworzy to określony efekt ekonomiczny.

Efekt ekonomiczny to skumulowany zasób finansowy, który pojawił się z regionie w związku z organizacją i realizacją Festiwalu i który można oszacować i przedstawić w zł. W przedstawionej analizie zdecydowano się oszacować jego dwie części składowe. Pierwszą są efekty bezpośrednie, którymi są wydatki organizatora pomniejszone o współczynnik wyciekania oraz wydatki osób uczestniczących w Festiwalu. Drugą są efekty indukowane odzwierciedlające mnożnikowe oddziaływanie środków wydatkowanych w związku z realizacją Festiwalu. Zostały one oszacowane jako iloczyn sumy efektów bezpośrednich i mnożnika keynesowskiego.

Tak rozumiany efekt ekonomiczny jest zasobem finansowym, **który pojawił się dzięki realizacji Festiwalu, a który nie pojawiłby się, jeżeli Festiwal nie zostałby zorganizowany.**

Wyniki oszacowania efektu ekonomicznego przedstawiono w Tabeli poniżej.

Efekty bezpośrednie wygenerowane na obszarze	
Województwa, w którym był realizowany Festiwal	15 749 055,57
w tym powiatu, w którym był realizowany Festiwal	13 736 585,43
Pozostałych województw	1 052 676,69
Efekty indukowane wygenerowane na obszarze	
Województwa, w którym był realizowany Festiwal	30 467 817,51
w tym powiatu, w którym był realizowany Festiwal	26 574 531,81
Pozostałych województw	2 036 487,91
Efekty ekonomiczne Festiwalu	
Ogółem	49 306 037,67
w tym efekty ekonomiczne wygenerowane na obszarze:	
Województwa, w którym był realizowany Festiwal	46 216 873,08
w tym powiatu, w którym był realizowany Festiwal	40 311 117,24
Pozostałych województw	3 089 164,59

Źródło: obliczenia własne.

Biorąc pod uwagę nakłady poniesione w związku z organizacją Festiwalu, które wynoszą 6.070.799,81 zł można powiedzieć, **że 1 zł wydatkowana w związku z organizacją Festiwalu wygenerowała 8,12 zł efektu ekonomicznego dla gospodarki.**

Biorąc po uwagę efekty bezpośrednie, można powiedzieć, **że 1 zł wydatkowana w związku z organizacją Festiwalu wygenerowała 3,22 efektów bezpośrednich dla gospodarki.**

Uzupełnieniem tych wyników jest analiza efektów pośrednich oszacowanych jako ekwiwalent reklamowy, które wynoszą 7.499.844,00 zł. Jest to wskaźnik wyrażający ilość pieniędzy, jaką należałoby wydać na publikację lub emisję danego przekazu, gdyby był on reklamą.

Bibliografia

- Baker Associates (2007) *Economic impact of Glastonbury Festivals 2007*, Baker Associates, Mendip District Council, Shepton Mallet.
- Getz D (2005) *Event Management & Event Tourism*, Cognizant Communication Corporatin, New York.
- Janeczko B, Mules T, Ritchie B (2002) *Estimating the economic impacts of festivals and events: a research guide*. Sustainable Tourism Pty Ltd, Nathan.
- Kasprzak R (2012a) *Dylematy pomiaru ekonomicznego oddziaływania instytucji kultury na region [W:] Dorobek ekonomii, finansów i nauk o zarządzaniu oraz jego praktyczne wykorzystanie na przełomie XX i XXI wieku* Red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa.
- Kasprzak R (2012b) *Badanie ekonomicznego oddziaływania instytucji kultury – Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie. Raport z badania*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa.
- Kasprzak R (2013a) *Przemysły kreatywne w Polsce – uwarunkowania i perspektywy*, Wydawnictwo Kamon Consulting, Warszawa.
- Kasprzak R (2013b) *Pomiar ekonomicznego oddziaływania wydarzenia w ramach portalu www.ekonomiawkulturze.pl [W:] Problemy turystyki i rekreacji*, nr 1/2013, Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji, Warszawa 2013.
- Kasprzak R (2014) *Mechanizmy pomiaru oddziaływania wydarzeń na gospodarke [W:] Kultura i turystyka w kręgu wydarzeń*. Red. B. Krakowiak, A. Stasiak, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego, Łódź.
- Kasprzak R (2016) *Raport z analizy oddziaływania ekonomicznego efektów bezpośrednich i pośrednich*. Kamon Consulting Rafał Kasprzak na zlecenie Narodowego Starego Teatru im. H. Modrzejewskiej, Warszawa-Kraków.
- Kasprzak R, Skalska T (2011) *Identyfikacja kierunków i skali ekonomiczno-społecznego oddziaływania instytucji kultury na region na przykładzie Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie*, raport z badania, Fundacja Kultury, Warszawa.
- Kasprzak R, Skalska T (2012) *The Economic Impact of Cultural Institutions on the Local Economy [W:] Journal of Management and Financial Sciences Vol. 5 Issue 9 (September 2012)* Warszawa.
- Kepczyk K, Kasprzak R (2015) *Koziołek Matołek zmienia ... Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie*, Pacanów.
- Komisja Europejska (2008) *Przewodnik do Analizy Kosztów i Korzyści projektów inwestycyjnych. Fundusze strukturalne, Fundusz Spójności oraz Instrument Przedakcesyjny. Raport końcowy przedłożony przez TRT Trasporti e Territorio oraz CSIL Centre for Industrial Studies, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej*, Bruksela.
- Konieczna-Domańska A (2007) *Gospodarka turystyczna - zagadnienia wybrane*, PWN, Warszawa.
- Piotrowski P (2012) *Promocja dziedzictwa kulturowego obszaru poprzez wydarzenie (na przykładzie Industriady – Święta Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego)*. Turystyka Kulturowa, Nr 10/2012.
- Rokita-Poskart D (2015) *Uczelnie wyższe jako katalizatory rozwoju lokalnego i regionalnego [W:] Malik K, Dymek Ł (red) Efektywny transfer wiedzy z nauki do przemysłu w województwie opolskim*. Difin, Warszawa.
- Samuelson PA, Nordhaus WD (2007) *Ekonomia* (przekł. Michał Rusiński, Zofia Wolińska). Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Wiedermann K (2008) *Koncepcja efektów mnożnikowych w wyznaczaniu wpływu przedsiębiorstw na otoczenie społeczno-gospodarcze*. Prace Komisji Geografii i Przemysłu, nr 11, Warszawa – Kraków.